

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет іноземних мов

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

Тези доповідей

X Всеукраїнської дистанційної науково-методичної конференції
з міжнародною участю
(7 травня 2026 року, м. Харків, Україна)

Електронний ресурс

Харків – 2026

УДК 908(5):001](477)(063)

ПЗ5

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
(посвідчення №927 від 10 грудня 2025 року)*

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням
Науково-методичної ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 6 від 27 квітня 2026 року)*

Редакційна колегія : С. А. Віротченко (відповідальний редактор),
Ю. В. Лахмотова, С. С. Науменко, І. А. Вовсянікер,
Дашенко Г. В., М. І. Кривоніс (технічний редактор)

Адреса редакційної колегії: 61022, м. Харків, майдан Свободи, 4
Факультет іноземних мов
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Відповідальність за достовірність викладених фактів, аутентичність цитат, правопис, стиль, а також правильність списку використаних джерел несуть автори тез, які включені до електронної збірки.

Питання Сходознавства в Україні: тези доповідей X Всеукраїнської дист. наук.-метод. конф. з міжнар. участю, (7 травня 2026 року, м. Харків, Україна) [Електронний ресурс] / відповід. ред. С. А. Віротченко. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. – (PDF 142 с.)

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам іноземної філології, освіти та виховання, методики викладання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу та Африки.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних, історичних спеціальностей та фахівців-міжнародників.

URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/25657>

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2026
© Колектив авторів, 2026

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
V.N. KARAZIN KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY
SCHOOL OF FOREIGN LANGUAGES

THE ISSUES OF ORIENTAL STUDIES IN UKRAINE

Abstracts of
the X All-Ukrainian Remote Scientific
and Methodological Conference
(May 7, 2026, Kharkiv, Ukraine)

Electronic resource

Kharkiv – 2026

UDC 908(5):001](477)(063)
II35

Registration certificate UkrINTEI (№ 927 December 10, 2026)

*Approved for publication by the decision of the Scientific-methodical Council
of V. N. Karazin Kharkiv National University
(Protocol No 6, 27 April, 2026)*

Editorial board: Virotschenko S. A. (Executive editor), Lakhmotova Y. V.,
Naumenko S. S., Vovsianiker I. A., Dashchenko H. V.
Kryvonis M. I. (technical editor)

The editorial board address: 61022, Kharkiv, Svobody sq., 4,
School of Foreign Languages
V.N. Karazin Kharkiv National University

The authors are responsible for the content and accuracy of the facts outlined in the abstracts included in this electronic collection.

The Issues of Oriental Studies in Ukraine: Abstracts Collection of the X All-Ukrainian Remote Scientific and Methodological Conference (May 7, 2026, Kharkiv, Ukraine). [Electronic resource] /Ed.-in-Ch. S. A. Virotschenko. – Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, 2026. – (PDF 142 p.)

The collection includes articles that cover issues of foreign philology, education, methods of teaching Oriental disciplines, translation, intercultural communication, literary studies, history, economics, politics, and the society of the countries of the East and Africa.

For researchers, teachers, graduate students, students of philological and historical specialties, and international scientists.

URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/25657>

© V.N. Karazin Kharkiv National University, 2026
© The team of authors, 2026

ЗМІСТ/TABLE OF CONTENTS

ЛІНГВІСТИКА КРАЇН СХОДУ *Linguistics of the Orient*

Ветрова С. І., Шевченко А. О. Сучасна інтернет-комунікація в китайському та японському інтернет-просторі	9
Комарницька Т. К. Нестандартні випадки емпатичної назалізації у мові масової культури Японії	11
Комісаров К. Ю., Боришполец Ю. В. Архітектоніка японської ввічливості: прагматична модальність спонукальних мовленнєвих актів	13
Кошелєва І. В. Основні специфічні особливості граматики сучасної китайської мови	15
Ліневич А. М., Вовсянікер І. А. Відображення концептів у фразеології китайської мови	17
Лопарева А. Е., Вовсянікер І. А. Компаративний аналіз відображення культурно-національних особливостей в китайській та українських мовах на прикладах народного фольклору	21
Русанова Д. В., Вовсянікер І. А. Стилістичні зображальні засоби в сучасній китайській мові	24
Садова С. К. Інгвокреативні механізми формування інтернет-сленгу в сучасній китайській мові	27
Товкун Г. О., Вовсянікер І. А. Порівняльний аналіз використання зоокомпонентів в українських та китайських прислів'ях	29
Циркот Є. О. Китайський сленг у сучасному медіапросторі КНР	32
Victor Akimov, Yuliia Lakhmotova Cantonese slang as a semiotic code in John Woo's Hong Kong action cinema during the late-20th-century crisis period	34
Wang Yidi (王一迪) 浅析汉语个体量词在俄汉语境下的表达差异 Analysis of the Expressive Differences of Chinese Individual Classifiers In the Context of Russian and Chinese	36
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО КРАЇН СХОДУ <i>Interpretation and Translation Studies of the Orient</i>	
Баранік К. П. Особливості перекладу китайських фразеологізмів розмовного та публіцистичного стилів	39
Вовсянікер І. А. Ономатопеї та ідіофони в китайській мові (перекладацький аспект)	41

Габелко А. О., Вовсянікер І. А. Складнощі перекладу рекламного тексту з китайської на українську мову	43
Грінченко Є. М., Дашенко Г. В. Стилістичні особливості перекладів поезії Лі Бая (李白, 701–762) англійською і українською мовами	46
Долженко В. І., Науменко С. С. Китайський інтернет-сленг: лексико-семантичні особливості та переклад	48
Кравченко А. В., Максимець В. О. Стратегії перекладу чен'юїв у романі «Хаскі та його вчитель білий кіт» (《二哈和他的白猫师尊》)	50
Лахмотова Ю. В., Закурдаєва О. В. Переклад китайських часток українською мовою: граматичні труднощі та функціональні відповідники	52
Лубченко В. А., Науменко С. С. Фразеологічні одиниці з компонентом «час» у сучасній китайській мові та проблеми їх перекладу українською	55
Меркулова Д. О., Лахмотова Ю. В. Особливості перекладу китайських неологізмів українською мовою (на матеріалі соціальних мереж)	57
Москальов Д. П. Проблеми перекладу японської класичної поезії	59
Поліщук Д. В., Лахмотова Ю. В. Проблеми перекладу китайських імен та топонімів українською мовою	62
Сухенко А. О., Науменко С. С. Відтворення у перекладі структурно-семантичних характеристик фітонімів сучасної китайської мови	64
Феєр Є. С., Дашенко Г. В. Стилістичні особливості англійських та українських перекладів поезії Лі Цінчжао: порівняльний аналіз	66

ЛІТЕРАТУРА КРАЇН СХОДУ *Literature of the Orient*

Грінченко Є. М., Кривоніс М. І. Концептуалізація мудрості: роль байки та притчі у формуванні соціокультурної динаміки китайського суспільства	68
Дашенко Г. В. Поезія <i>ци</i> як структурний елемент модерністського нарративу (на матеріалі роману Наня Гунбо «Лі Цінчжао»)	71
Домбровська М. О. Чен'юї як маркер соціального статусу персонажів у дорамі «радість життя» (《庆余年》)	73

Ільницька М. Б. Університет як механізм імперської епістемології: переклад та структурне насилення в романі Ребекки Кван «Вавилон»	75
Нікітіна М. О., Кривоніс М. І. Японський візуальний роман dangangonpa v3: інтертекстуальність	77
Новаченко О. О., Нікітіна Ю. О. Чи може робот мати Шень: переклад оповідання «Дракон-коня» Ся Цзя	80
Пасічник Р. В. Інтертекстуальні модифікації образів «Хейке Моногатарі» в кабукі	83
Піхтовнікова Л. С., Шевченко А. О. Реалізація соціокультурних чинників у китайських творах малої прози	85
Смольницька О. О. Рубін як символ у поезії кримських ханів на прикладі сучасних українських перекладів	89
Сулима Г. В., Максимець В. О. Стратегії адаптації китайської класики «论语» на основі збірки розповідей Ду Цзесюня (杜泽逊) «Лунь Юй. Конфуціанські класики для маленького читача» («论语·儒小典»)	91
Vechorynska Tetiana Bhabha's "Narrating the nation" and its relevance to global Chinese literature	94

ФІЛОСОФІЯ ТА КУЛЬТУРА КРАЇН СХОДУ
Philosophy And Culture Of The Orient

Маркова Д. Є., Кривоніс М. І. Чайна культура як втілення м'якої сили Китаю	96
Пономар Г. С., Лахмотова Ю. В. Китайська каліграфія в сучасному світі	98
Смольницька О. О. Культурна та лінгвістична специфіка в українському поетичному перекладі газели кримського хана Бора Гази II Герай хана (Газаї): на прикладі власного перекладу	100

ОСВІТА, ВИХОВАННЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СХОДОЗНАВЧИХ
ДИСЦИПЛІН ТА ВИХОВАННЯ У КРАЇНАХ СХОДУ
Methods of teaching oriental disciplines and education of the Orient

Луцюк М. В., Бартошук В. Ю. Гейміфіковані сценарії у вивченні абеток хірагана та катакана молодшими школярами	102
Халудрова А. С., Кривоніс М. І. Формування усного японського монологічного мовлення засобами мультимодального навчання (на матеріалі відеокурсу 気持ちが伝わるオノマトペ)	105

Цзян Венжу, Кривоніс М. І. Стратегії реалізації нового міжнародного стандарту компетенцій викладача китайської мови	108
ІСТОРИЯ СХОДУ : ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ <i>History of the Orient: problems of theory and practice</i>	
Новіков І. А. Севрський мирний договір 1920 року: невиправдані сподівання курдського державотворення	111
КРАЇНИ СХОДУ ТА КРАЇНИ АФРИКИ У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ <i>Oriental and African Countries in World Politics</i>	
Осін В. В. Еволюція цивільно-правових відносин в КНР (XX-XXI ст.)	114
МОДЕРНІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ <i>Modernizational Economic Processes in the Oriental Countries</i>	
Ямпольська Л. М. Конфуціанська етика та західний менеджмент як детермінанти модернізаційного успіху нових індустріальних країн (на прикладі Республіки Корея)	116
АРАБСЬКА МОВА ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ <i>Arabic language and intercultural communication</i>	
Ахмад Гарібо Г., Кривоніс М. І., Хусейн Ваєль Ісламське мистецтво та декор	119
Алієва Айгюн Фазіл кизи, Піхтовнікова Л. С. Багатозначність арабської лексики як фактор варіативності тлумачення ісламських текстів та проблеми перекладу (на матеріалі корану та хадисів)	122
Касем Ясмін Ісмаїл, Піхтовнікова Л. С. Відображення релігійно-культурних цінностей в арабській поезії: мова, символи і світогляд та проблеми перекладу (на матеріалі поезії: Імру' аль-Кайс, Аль-Мутанаббі та Махмуд Дарвіш)	125
Ламааши Мохамед, Кривоніс М. І. Перцептивна лексика та мультимодальна синестезія в сучасному арабському мистецькому дискурсі	128
Мороз А. С., Піхтовнікова Л. С. Фразеологізми та сталі вирази з Корану у сучасній арабській мові та особливості їх перекладу англійською та українською мовами	131
Нарижний В. О., Піхтовнікова Л. С. Використання мовних і журналістських кліше у публіцистичних текстах арабських змі та проблеми перекладу їх англійською і українською мовами	134
Сапелкина Д. А. (Daria Sapelkyna), Піхтовнікова Л. С. (Lidiia Pikhtovnikova) Мовностилістичні характеристики соціологічних статей про повсякденне життя в арабських країнах та особливості їх перекладу англійською та українською мовами	137
Сухопара К. Д., Піхтовнікова Л. С. Мовностилістичні характеристики наукових текстів і проблеми перекладу (на матеріалі наукових трактатів Аль-Фарабі, Ібн Сіна)	139

АРХІТЕКТОНІКА ЯПОНСЬКОЇ ВВІЧЛИВОСТІ: ПРАГМАТИЧНА МОДАЛЬНІСТЬ СПОНУКАЛЬНИХ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ

Комісаров Костянтин Юрійович,
кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри,

Боришполець Юлія Василівна
старший викладач
кафедра японської мови і перекладу Факультету східних мов
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
ORCID: 0000-0002-2164-6244, 0009-0001-9958-9315

Анотація. Вивчено проблему вмотивованої диференціації засобів спонукальної модальності сучасної японської мови. Досліджено архітектуру ввічливості через рівні категоричності конструкцій: від м'якої поради до прямого наказу. Визначено вплив соціальної вертикалі на вибір комунікативної стратегії для запобігання прагматичним помилкам.

Ключові слова: 待遇表現 (taigui hyougen), мовленнєвий акт, лінгвокультура, спонукування, комунікативна стратегія.

Центральною проблемою дослідження є прагматична диференціація засобів спонукальної модальності в японському дискурсі, зумовлена специфікою міжособистісної дистанції та соціального статусу комунікантів, тобто максимально ефективний спосіб висловити свій намір, пораду чи заборону, не порушуючи при цьому базові правила японського мовленнєвого етикету. Розробкою цього матеріалу автори вже займалися, переважно у лінгводидактичному ключі (Комісаров та ін., 2025). Тепер ми зосередили головну увагу на вертикалі японського суспільства як теоретичному підґрунті дослідження.

Японська ввічливість є динамічною комунікативною стратегією (待遇コミュニケーション), що ґрунтується на опозиціях «свій–чужий» (ウチーソト), соціальній ієрархії (目上一目下) та старшинстві (先輩—後輩). Оскільки спонукальні конструкції (зокрема ~こと, ~べき, ~べからず) мають виражений відтінок директивності, їх використання вимагає переходу від статичного вивчення мовних одиниць до аналізу їхнього актуального вибору в синонімічному ряді залежно від контексту (Ogawa & Maeda, 2003).

Ми запропонували класифікацію засобів прагматичної модальності спонукальних мовленнєвих актів у сучасній японській мові за рівнем категоричності. Найменш категоричними видаються конструкції, що виражають м'яку пораду чи дозвіл (~てもさしつかえない, ~ことだ): 旅券の写しの保存により、宿泊者名簿の氏名、国籍及び旅券番号の欄への記載を省略しても差し支えありません。(За умови збереження копії закордонного паспорта дозволяється не заповнювати графи «прізвище та ім'я», «громадянство» та «номер паспорта» у реєстрі гостей) (Yamagata City, 2024). Їх застосування вважається найбільш безпечним для повсякденного мовлення з рівними за

рангом особами. Середнім ступенем категоричності характеризуються конструкції, що передають соціальну норму (~ものだ, ~べきだ): 有識者は現在の基準が厳しすぎると指摘する一方、住民からは「約束は守るべきだ」と反対の声も上がりました。 (*У той час як експерти зазначають, що нинішні критерії є занадто суворими, з боку мешканців лунають протести про те, що «обіцянок слід дотримуватися»*) (YBS 山梨放送, 2024). Такі висловлення потребують певної уважності, адже залежно від контексту можуть звучати як повчання, і використовувати їх потрібно обережно, щоб не здатися зарозумілим. Найвищою категоричністю характеризуються конструкції прямої вказівки чи наказу (~こと, ~べからず): 譬喩歌だから、それが、この山に立ち入るべからずという標縄を張ったという文句で歌われているにすぎない。 (*Оскільки це алегорична пісня, то вислів використовується метафорично: було натягнуто священну мотузку «шіменава» з написом «не ступати на цю гору»*) (折口信夫, 1954, p. 78). Зазвичай, подібні повідомлення сприймаються у повсякденному мовленні як зверхні та грубі. Можна навіть сказати, що це мова інструкцій, плакатів та вчителів.

Література (References):

1. Комісаров, К. Ю., Боришполець, Ю. В., & Городиська, О. А. (2025, 28 березня). Граматичні конструкції на позначення обов'язку та вимушеності у контексті навчання японської мови як іноземної [Доповідь]. VI Міжнародна науково-методична конференція «Сходознавство. Актуальність та перспективи», Харків, Україна.
2. 小川 誉子美 [Ogawa, T.], & 前田 直子 [Maeda, N.]. (2003). 敬語を中心とした対人関係の表現: 待遇表現 (日本語文法演習). スリーエーネットワーク [3A Network].
3. Yamagata City. (2024, May 22). 宿泊者名簿への記載等について. <https://www.city.yamagata-yamagata.lg.jp/kenkofukushi/eisei/1006561/1006565/1015866.html>
4. YBS 山梨放送. (2024, June 17). リニア新幹線 補償などの「約束は守るべきだ」 静岡・川勝前知事の発言めぐり 期成同盟会が総会. NTV News. <https://news.ntv.co.jp/n/ybs/category/politics/ysc65733366f6541a19dd5921ecae1ce15>
5. 折口信夫. (1954). 折口信夫全集: 第2巻. 中央公論社.

ARCHITECTONICS OF JAPANESE POLITENESS: PRAGMATIC MODALITY OF INCENTIVE SPEECH ACTS

Kostiantyn Komisarov,

PhD in Philology, Associate Professor, Head of the Department,

Yuliia Boryshpolets,

Senior Lecturer

Department of Japanese Language and Translation, Faculty of Oriental Languages

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

ORCID: 0000-0002-2164-6244, 0009-0001-9958-9315

Abstract. *The study provides a motivated differentiation of Japanese incentive modality means. The architecture of politeness is explored through levels of categoricity: from mild advice to direct command. The influence of social hierarchy on the choice of communicative strategies to prevent pragmatic failures is identified.*

Keywords: *Taiguu hyougen, speech act, linguoculture, impulsion, communicative strategy.*

Електронне наукове видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

Тези доповідей
X Всеукраїнської дистанційної науково-методичної конференції
з міжнародною участю

(7 травня 2026 року, м. Харків, Україна)

Англійською, арабською, китайською, українською мовами

Матеріали подаються в авторській редакції

Відповідальний за випуск – М. І. Кривоніс
Комп'ютерна верстка – М. І. Кривоніс

Підписано до видання 30.04.2026. Гарнітура Times New Roman.
Обсяг 3,2 Мб. Зам. №99/26

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №3367 від 13.01.19

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна